

Tafsiri Ya Maandiko Ya Kinabii

2019-10-24

Jumba La Makutano©2019

Tafsiri ya Lugha za kinabii katika Biblia: Tambua na chukua hatua

Tungi, Kigamboni–Dar eS Salaam

Plot NO:-TBA4925

Tafsiri ya Lugha za kinabii katika Biblia

Benjamini Lupinga, Mohammed Abdallah Kalunde and

Masumbuko Semba

Dar eS Salaam, October 2019

Contents

UNABII 3

MTI 3

VIVIMINIKA 4

WANYAMA 6

UNABII

Kumekuwa na kawaida au mazoea ya watu kutoa tafsiri mbalimbali juu ya maandiko yaliyopo katika kitabu cha Biblia. Maneno haya yamekuwa yakitolewa katika vyanzo tofauti tofauti, ikiwemo nakala mbalimbali ya vyuoni au mafunuo mbalimbali watu waliyovuviwa. Unabii una-tokana na neno la kigiriki **propheteia**, ikiwa ni ujumbe ulioongozwa na Mungu—ufunuo kutoka kwa Mungu¹. Hii ina maana kuwa nabii ni mtu anayepokea ujumbe kutoka kwa Mungu na kuufikisha kwa watu wengine [Xie and Allaire, 2019].

Swali la msingi kwa watu wote lingekuwa je, tafsiri hizo zinashabiana na maandiko au shabaha ya MUNGU? ² Tafsiri za maandiko ya kinabii zina maana tofauti, kutegemea na wakati na maudhui. Unakuta neno moja limetumika sehemu tofauti tofauti na kwa maana tofauti. Na unaweza kukuta maneno tofauti yenye maana moja. Haya ni baadhi ya maneno ambayo ni maarufu kutumika katika mahubiri na mafundisho mbalimbali

¹ ...mambo yale aliyohubiri Mungu tangu zamani kwa kinywa cha manabii wake wote, ya kwamba Kristo wake atateswa, ameyatimiza—**Kutoka 3:18**

² “Ole wenu waalimu wa sheria na Marisayo, wanafiki! Mnasafiri baharini na nchi kavu ili kumpata mtu mmoja afuate dini yenu. Mnapompata, mnamfanya astabili maradufu kwenda katika moto wa Jehanamu kuliko nyinyi wenyewe”—**Mathayo 23:15**

MTI

1. **Tunda:** neno hili ni la kinabii linalosimamia *maisha*—matokeo ya matendo ya mtu. Maana hata tunda ni matokeo ya mti. Kwa mfano Yesu anasema ³. Maana ya maneno haya ilikuwa kwa matokeo ya matendo katika maisha yao ndio mtawatambua kama ni watumishi wa Mungu au wa Ibilisi.

³ mtawataumbua kwa matunda yao—**Mathayo 7:16**

2. **Mti:** neno hili ni la kinabii linalosimamia *mtumishi*⁴. Neno mtilemegawanyika katika makundi mawili: mti mbichi na mti makavu. Je maneno haya tofauti yake ni nini?

⁴ “...ikiwa wanautendea hivi mti mmbichi, vipi wataeutendea mti mkavu—**Luka 23:31**”

- **Mti mmbichi** unasimamia mtumishi wa Mungu anaesimamia shabaha ya Mungu—anatumikia kusudi la Roho
- **Mti mkavu** ni mtumishi alieacha kusudi na kugeukia njia ya mwili.

3. **Matawi**⁵ ni wanafunzi waliokatika Yesu Kristo

⁵ Mimi ni mzabibu; ninyi ni matawi, akaaye ndani yangu nami ndani yake—**Yohana 15:5**

4. **Shina:** ni Yesu Kristo (**Yohana 15:5**)

5. **Mashina** ni wakuu wa dini

6. **Majani:** neno hili ni la kinabii linasimamia *maneno*—

7. Maneno kama **Magome**, **Ngozi** na **Magamba** yanasimamia matendo ya mwilini au nia ya mwilini

We know from the first fundamental theorem of calculus that for x in $[a, b]$:

$$\frac{d}{dx} \left(\int_a^x f(u) du \right) = f(x).$$

VIVIMINIKA

1. **Damu** ni nia ya roho
2. **Maji** yanasimamia Roho. Na Roho hizo zimegawanyika katika mifano inayotambulika na wanadamu. Kwa mfano;
 - **Chemchem** ina maanisha Roho Mtakatifu
 - **Maji ya mto**⁶ ina maanisha Roho Mtakatifu
 - **Maji ya bahari** ni roho za watu, makabila na mataifa. Pia ina maanisha roho za dini—hii ndio kubwa zaidi.
 - **Maji baridi** ni nia ya mwili
 - **Maji moto** ni nia ya Roho Mtakatifu
 - **Vuguvugu**⁷ ni uzao wa katikati, Mungu alioulaani
3. **Udongo** ni nia ya mwili[Mwili]
4. **Tope** ni uzao wa katikati. Ni uzao uliolaniwa unaotokana na mchanganyiko wa kazi mbili. Maji na Udongo ambao zao lake ni tope. Yaani mtu anayechanganya matendo ya Roho na Mwili⁸. Mtu anayechanga Matendo ya Roho na Mwili ni uzao wa katikati. Kufanya matendo mema na maovu huo ndio Biblia inauita **UNAFIKI**
5. **Mbele**⁹ ni ulimwengu wa Roho
6. **Nyuma** ni ulimwengu wa mwili
7. **Kulia** ni utendaji wa Mungu au Yesu Kristu
8. **Kushoto**¹⁰ ni utendaji wa shetani au ibilisi
9. **Upepo**¹¹ ni Roho
10. **Mbingu** inasimamia utukufu wa Mungu. Mbingu pia inasimamia Roho, lakini pia mbingu inasimai wenye haki.
11. **Nchi**¹² ni udhaifu wa mwili. Nchi inasimamia wenye dhambi
12. **Moto** unasimamia Roho Mtakatifu
13. **Kichwa** kinasimamia Yesu Kristo
14. **Macho** ni manabii, ila manabii wanaongelewa hapa wamegawanyika katika makundi mawili nayo ni;
 - **Jicho la kuume**¹³ ni nabii wa kweli
 - **Jicho la kushoto** nabii wa uongo.
15. **Miguu**¹⁴ inasimamia huduma ya uinjilisti.

⁶ “mito ya maji yaliyo hai itatoka ndani yake. Na neno hilo alilisema kuhusu Roho, ambaye wale wamwaminio watampokea baadaye; kwa maana Roho alikuwa bajaja, kwa sababu Yesu alikuwa hajatumizwa”—**Yohana** 7:38–39

⁷ Najua kwamba werwe si baridi wala si moto. Afadhali ungekuwa kimojawapo: Baridi au moto. Basi, kwa kuwa hali yako ni vuguvugu, si baridi wala si moto, nitakutapika!—**Ufunuo** 3:15–16

⁸ “Ole wenu waalimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Mnasafiri babarini na nchi kavu ili kumpata mtu mmoja afuate dini yenu. Mnapompata, mnamfanya astabili maradufu kwenda katika moto wa Jehanamu kuliko nyinyi wenyewe”—**Mathayo** 23:15

⁹ Tazama naenda mbele, wala hayupo; narudi nyuma lakini siwezi kumwona. Na mkono wa kushoto, afanyapo kazi, lakini siwezi kumuona; hujificha upande wa kuume, bata nisimuone. —**Ayubu** 23:8–9

¹⁰ “..ataweka kondoo mkono wa kulia na mbuzi mkono wake wa kushoto”—**Mathayo** 25:33

¹¹ “..upepo huvuma upendapo, na sauti yake waisikia, lakini hujui utokako wala unakokwenda; kadabalika na hali yake kila mtu aliyezaliwa kwa Roho”—**Yohana** 3:8, angalia pia, **Mwanzo** 2:7

¹² Sikieni, enyi mbingu, tega sikia, ee nchi, kwa maana Bwana amenena; nimevalisha watoto na kurwalea, nao wameniasi—**Isaya** 1:2, angalia pia, **Mathayo** 5:34–35

¹³ “Jicho lako la kuume likikukosesha, ling’oe ulitupe mbali nawe, kwa maana yakufaa kiungo chako kimoja kipotee wala mwili wako mzima usitupwe katika Jehenamu.”—**Mathayo** 5:29

¹⁴ “...ni mizuri kama nini miguu yao wahubiriyo Habari Njema”, pia soma, **Mhubiri** 6:18

16. **Joho/kanzu**[mavazi] inasimamia maisha.
17. **Viatu**¹⁵ pia inasimamia huduma ya Mungu
18. **Mkono** ni mtumishi, ambao umegawanyika makundi mawili, nayo ni
 - **Mkono wa kuume** ni mtumishi wa kweli
 - **Mkono wa kushoto**¹⁶ ni mtumishi wa uongo
19. **Mvinyo**
20. **Zabibu**
21. **Shamba** ni dunia. Maana yake ni kwamba—shambani ndiko hulimwa ngano na magugu huota shambani, hivyo duniani[shambani] hukaa wote, wema[ngano] na wabaya[magugu] mpaka watakapotenganishwa.
22. **Ghala** ni kanisa
23. **Ngano**¹⁷ ni wana wa nuru
24. **Magugu** ni wana wa giza
25. **Upanga** inasinasimamia maneno
26. **Kinara** cha hekalu inasimamia ukuu zaidi yakuhani mkuu-mfano wakati wa kujaribiwa kwa Yesu kristo tunaona ibilisi alimpandisha juu ya kinara cha hekalu kisha akamuonesha milki yote kwa lugha ya kinabii ni kwamba yesu alijaribiwa kuwekwa hata juu ya kuhani mkuu yaani apewe ukuu juu ya kuhani mkuu kwa nzmnz yz mwilini
27. **Patakatifu pa patakatifu** ilikuwa mfano wa utukufu wa mbinguni
28. **Mkate** ni fumbo linalosimamia mwili wa kristo na mwili wa kristo unasimamia maisha ya utakatifu
29. **Nira** inasimamia [elimu au fundisho]
30. **Mlima** inasimamia roho ya kujiinua au roho ya dini
31. **Nyika** inasimamia roho ya dini
32. **Jangwa** inasimamia roho ya dini
33. **Kibanda** inasimamia dini

¹⁵ "...lakini yuaja mtu mwenye nguvu kuliko mimi, ambaye mimi sistabili kuilekeza gidamu ya viatu vyake..."—**Luka** 3:15

¹⁶ "...mkono wako wa kuume ukikukosesha, ukate uutupe mbali narwe; kwa maana yakufaaa kiungo chako kimoja kupotea wala mwili wako mzima usitupwe katika Jebenamu"—**Mathayo** 5:30, pia soma, **Mathayo** 25:41

¹⁷ "Viacheni vyote vikurwe hata wakati wa mavuno; na wakati wa mavuno nitarwaambia wawunao, yakusanyeni kwana magugu, myafunge matita matita mkayachome; bali ngano ikusanyeni gharani pangu"—**Mathayo** 13:30

WANYAMA

1. **Ng'ombe** anasimamia mtumishi wa Mungu mwenye ufunuo
2. **Punda** inasimamia mtumishi wa Mungu anayetumia na bwana ila asiye na ufunuo
3. **Punda mwitu** kadhalika ni mtumishi aisiye na ufunuo anayetumikia dini
4. **Kondoo** amefananishwa na wana wanyenyekevu kwa Mungu
5. **Mbuzi** amefananishwa na mwana wa uovu
6. **Simba wa kabila la yuda** alimsimamia Yesu kristo
7. **Mbwa** ni mtumishi asiyesimamia sheria ya Mungu impasavyo
8. **Mbwa mwitu** ni mtumishi wa Mungu aliyeliacha kundi na kwenda kutumikia dini naye huligeukia kundi la bwana na kulirarua
9. **Nguruwe** ni mtumishi wa Mungu aisiyekuwa na ufunua maana hacheuwi
10. **Kambale** ni watumishi wasiokuwa na shabaha ya roho maana huchanganya mambo ya roho na mambo ya mwili ambayo ni chukuzo mbele za Mungu
11. **Njiwa** amefananishwa na Roho mtakatifu
12. **Nyoka** ni mtumishi aaliyelaaniwa naye hufanya kazi ya Mungu kwa maslahi yake binafsi yaani mchumia tumbo kwa maana alishapata laana tona mwanzo kwamba atakwenda kwa tumbo na atakula mavumbi ya nchi na biblia inasema tu,nbo ni kwa chakula na chakula ni kwa tumbo

References

Yihui Xie and JJ Allaire. *tufte: Tufte's Styles for R Markdown Documents*, 2019. URL <https://CRAN.R-project.org/package=tufte>. R package version 0.5.

Jumba La Makutano©2019

Tafsiri ya Lugha za kinabii katika Biblia: Tambua na chukua hatua

Tungi, Kigamboni-Dar eS Salaam

Plot NO:-TBA4925

Tafsiri ya Lugha za kinabii katika Biblia

Benjamini Lupinga, Mohammed Abdallah Kalunde and

Masumbuko Semba

Dar eS Salaam, October 2019